

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง “ความสอดคล้องกันของการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน, ภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย และภาคประชาชน รวมทั้งกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อกระบวนการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองของสื่อมวลชน” โดยศึกษาจากวาระข่าวสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2549 – 31 มีนาคม พ.ศ.2549 โดยสรุปวัตถุประสงค์เป็นรายข้อดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องกันของการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda), ภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และภาคประชาชน (Public Agenda)

2. เพื่อทราบถึงกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลข่าว (News Gathering), การคัดเลือกข้อมูลข่าว (News Selecting) และการรายงานข่าว (News Reporting) จากสื่ออินเทอร์เน็ตของสื่อมวลชน

3. เพื่อสำรวจถึงอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Gatekeeper) และกระบวนการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมือง (Agenda – Setting) ของสื่อมวลชน

โดยระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

โดยการเก็บรวบรวมวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ตัวอย่าง 2 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีต่อกระบวนการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) รวมทั้งใช้ในการศึกษาถึงการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda)

2. การสำรวจ (Survey)

โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งในที่นี้ คือ เว็บไซต์พันทิป ห้องราชดำเนิน ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นข้อมูลข่าวสารทางการเมืองโดยเฉพาะ เพื่อศึกษาถึงการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคประชาชน (Public Agenda)

3. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview)

โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากหนังสือพิมพ์ตัวอย่างทั้ง 2 ฉบับ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน) ได้แก่ บรรณาธิการข่าวสายการเมือง 2 ท่าน และผู้สื่อข่าวสายการเมืองอีก 2 ท่าน รวมเป็น 4 ท่าน เพื่อศึกษาถึงกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต และศึกษาถึงอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อกระบวนการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน

โดยข้อมูลที่ได้รวบรวมได้จากระเบียบวิธีวิจัยทั้ง 3 แบบ ข้างต้นนั้น สามารถประมวลผลของข้อมูลเหล่านั้น เพื่อใช้ในการตอบคำถามจากปัญหาของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ได้แก่

1. การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคประชาชน (Public Agenda) มีความสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร

2. สื่อมวลชนมีกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (News Gathering) การคัดเลือกข้อมูลข่าวสาร (News Selecting) และการรายงานข้อมูลข่าวสาร (News Reporting) จากสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างไร รวมทั้งกระบวนการตรวจสอบกลั่นกรอง (Filter) หรือผ่านการทำหน้าที่นายด่านข้อมูลข่าวสาร (Gatekeeper) จากสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างไร

3. สื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Gatekeeper) และกระบวนการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Agenda – Setting) ของสื่อมวลชน หรือไม่ อย่างไร

จากการรายงานผลข้อมูลที่ได้ในบทที่ 4 สามารถนำมาสรุป และอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การสรุปผลการวิจัยโดยทั่วไป และการสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหานาวิวิจัยเป็นรายข้อ

สรุปผลการวิจัยโดยทั่วไป

1. วาระข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda)

ซึ่งประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ความถี่ (จำนวนครั้งที่ปรากฏของหน่วยสาระ), เนื้อที่ (ตารางนิ้ว) และน้ำหนักความสำคัญ (คะแนน) จากการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสารจากการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ตัวอย่างทั้ง 2 ฉบับ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน) โดยจากการประเมินพบว่า วาระข่าวสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างครอบคลุมตลอดระยะเวลา 3 เดือนที่ทำการเก็บข้อมูลวิจัย ได้แก่

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านนายกรัฐมนตรีของคุณสนธิ ลิ้มทองกุล จนพัฒนามาสู่การเคลื่อนไหวของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
 - วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีปัญหาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 2 เมษายน 2549 หลังจากรัฐบาลชุด พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศยุบสภา
 - วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการซื้อ - ขายหุ้นระหว่างบริษัท ซินคอร์เปอร์ เรชั่น จำกัด (มหาชน) กับ กองทุน เมาเสก ของประเทศสิงคโปร์
 - วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีสถานการณ์ความไม่สงบที่ชายแดนภาคใต้
 - วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวของกลุ่มอื่นๆ เพื่อต่อต้านและขับไล่นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร) เช่น การเคลื่อนไหวต่อต้านของกลุ่มนักเรียนนักศึกษา และนักวิชาการจากสถาบันต่างๆ
 - วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อการปฏิรูปการเมือง
- รอบ 2
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวเพื่อการสนับสนุน และให้กำลังใจนายกรัฐมนตรี

2. วาระข่าวสารทางการเมืองของภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda)

ซึ่งประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ความถี่ (จำนวนครั้งที่ปรากฏของหน่วยสาระ), เนื้อที่ (ตารางนิ้ว) และน้ำหนักความสำคัญ (คะแนน) จากการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่กำหนดจากภาครัฐ ผ่านการนำเสนอด้วยการตีพิมพ์ทางหน้าหนังสือพิมพ์ตัวอย่างทั้ง 2 ฉบับ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน) โดยจากการประเมินพบว่า วาระข่าวสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างครอบคลุมตลอดระยะเวลา 3 เดือนที่ทำการเก็บข้อมูลวิจัย ได้แก่

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านนายกรัฐมนตรีของ คุณสนธิ ลิ้มทองกุล จนพัฒนามาสู่การเคลื่อนไหวของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีปัญหาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 2 เมษายน 2549 หลังจากรัฐบาลชุด พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศยุบสภา
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีสถานการณ์ความไม่สงบที่ชายแดนภาคใต้
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการซื้อ – ขายหุ้นระหว่างบริษัท ซินคอร์เปอร์ เรชั่น จำกัด (มหาชน) กับ กองทุนเทมาเสก ของประเทศสิงคโปร์
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อการปฏิรูปการเมือง รอบ 2
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวของกลุ่มอื่นๆ เพื่อต่อต้านและขับไล่ นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร) เช่น การเคลื่อนไหวต่อต้านของกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และนักวิชาการจากสถาบันต่างๆ
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวเพื่อการสนับสนุน และให้กำลังใจนายกรัฐมนตรี

3. วาระข่าวสารทางการเมืองของภาคประชาชน (Public Agenda)

ซึ่งประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ความถี่ (จำนวนครั้งที่ปรากฏของหน่วยสาระ), เนื้อที่ (กระทู้) และน้ำหนักความสำคัญ (คะแนน) จากการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคประชาชน ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสารที่ผ่านการนำเสนอในหน้าเว็บไซต์ตัวอย่าง คือ เว็บไซต์พันทิป ห้องราชดำเนิน ทั้งในส่วนกระทู้แนะนำ, กระทู้โหวต และกระทู้ทั่วไปที่มีผู้แสดงความคิดเห็นหรือโพสต์ (Post) ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมุมมองความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง โดยจากการประเมินพบว่า วาระข่าวสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างครอบคลุมตลอดระยะเวลา 3 เดือนที่ทำการเก็บข้อมูลวิจัย ได้แก่

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านนายกรัฐมนตรีของคุณสนธิ ลิ้มทองกุล จนพัฒนามาสู่การเคลื่อนไหวของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการซื้อ – ขายหุ้นระหว่างบริษัท ซินคอร์เปอร์ เรชั่น จำกัด (มหาชน) กับ กองทุนเทมาเสก ของประเทศสิงคโปร์
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีปัญหาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 2 เมษายน 2549 หลังจากรัฐบาลชุด พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศยุบสภา
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวเพื่อการสนับสนุน และให้กำลังใจนายกรัฐมนตรี
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจวาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวของกลุ่มอื่นๆ เพื่อต่อต้านและขับไล่ นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร) เช่น การเคลื่อนไหวต่อต้านของกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และนักวิชาการจากสถาบันต่างๆ
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อการปฏิรูปการเมือง

โดยจากการวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า วาระข่าวสารทางการเมืองที่จัดเรียงตามลำดับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ พบว่า มีวาระข่าวสารทางการเมืองที่ถูกประเมินอยู่ในอันดับเดียวกันทั้ง 3 ส่วน คือ การกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda), การกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชน (Public Agenda) 1 วาระข่าว คือ

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านนายกรัฐมนตรีของคุณสนธิ ลิ้มทองกุล จนพัฒนามาสู่การเคลื่อนไหวของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (อันดับที่ 1)

และจากผลการวิจัยยังพบอีกว่า วาระข่าวสารทางการเมืองที่จัดเรียงตามอันดับจากทั้ง 3 วาระนั้น มีวาระข่าวสารทางการเมืองที่ถูกประเมินจากทั้ง 2 ส่วน คือ การกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) และการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) 2 วาระข่าวด้วยกัน คือ

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีปัญหาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 2 เมษายน 2549 หลังจากรัฐบาลชุด พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศยุบสภา (อันดับที่ 2)
- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวเพื่อการสนับสนุน และให้กำลังใจนายกรัฐมนตรี (อันดับที่ 7)

และวาระข่าวสารทางการเมืองที่จัดเรียงตามอันดับจากทั้ง 3 วาระนั้น มีวาระข่าวสารทางการเมืองที่ถูกประเมินจากทั้ง 2 ส่วน คือ การกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชน (Public Agenda) 1 วาระข่าว คือ

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการเคลื่อนไหวของกลุ่มอื่นๆ เพื่อต่อต้านและขับไล่นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร) เช่น การเคลื่อนไหวต่อต้านของกลุ่มนักเรียนนักศึกษา และนักวิชาการจากสถาบันต่างๆ (อันดับที่ 6)

ส่วนวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่เหลืออีก 2 วาระข่าว (ยกเว้น วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีสถานการณ์ความไม่สงบที่ชายแดนภาคใต้ และวาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ) ไม่ถูกประเมินอยู่ในอันดับเดียวกัน แต่เป็นวาระข่าวสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างครอบคลุมตลอดระยะเวลา 3 เดือนที่ทำการเก็บข้อมูลวิจัยเช่นเดียวกัน คือ

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อการปฏิรูปการเมืองรอบ 2 (อันดับที่ 6 จากการกำหนดวาระของภาคสื่อมวลชน, อันดับที่ 5 จากการกำหนดวาระของภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย และอันดับที่ 7 จากการกำหนดวาระของภาคประชาชน)

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการซื้อ – ขายหุ้นระหว่างบริษัท ซินคอร์เปอร์เรชั่น จำกัด (มหาชน) กับ กองทุนเทมาเสก ของประเทศสิงคโปร์ (อันดับที่ 3 จากการกำหนดวาระของภาคสื่อมวลชน, อันดับที่ 4 จากการกำหนดวาระของภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย และอันดับที่ 2 จากการกำหนดวาระของภาคประชาชน)

ส่วนวาระข่าวสารทางการเมือง กรณีสถานการณ์ความไม่สงบที่ชายแดนภาคใต้ และวาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พบว่าทั้ง 2 วาระข่าวมีความแตกต่างกัน คือ

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีสถานการณ์ความไม่สงบที่ชายแดนภาคใต้ พบอยู่ในการประเมินอันดับความสำคัญ จากการกำหนดวาระของภาคสื่อมวลชน (อันดับที่ 4) และการกำหนดวาระจากภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (อันดับที่ 3) แต่ไม่พบในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการกำหนดวาระของภาคประชาชน

- วาระข่าวสารทางการเมือง กรณีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พบอยู่ในการประเมินอันดับความสำคัญ จากการกำหนดวาระของภาคประชาชน (อันดับที่ 5) แต่ไม่พบในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการกำหนดวาระของภาคสื่อมวลชน และการกำหนดวาระของภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย

สำหรับข้อมูลในส่วนของการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview) พบว่ากลุ่มตัวอย่าง หรือผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่าน ให้ข้อมูลเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สำหรับข้อมูลในส่วนของการกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสาร (Gatekeeper) ก่อนการนำเสนอผ่านการตีพิมพ์บนหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นวาระข้อมูลข่าวสารของภาคสื่อมวลชนต่อไป โดยสามารถแบ่งหมวดในการรายงานผลการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้เป็น 3 ส่วนหลัก ตามองค์ประกอบของกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Gatekeeper) จากสื่อมวลชน เมื่อมีอิทธิพลของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้ดังนี้

กระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (News Gathering)

พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่าน ให้ความสำคัญกับการเข้าสืบค้น เพื่อการรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ โดยเมื่อให้กลุ่มตัวอย่าง หรือผู้ให้สัมภาษณ์ประเมินอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีต่อการทำงานข่าวในสายการเมือง พบว่า ทั้ง 4 ท่าน ประเมินอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตไม่เกิน 50 เปอร์เซ็นต์ โดยมีการระบุตัวเลขอยู่ในช่วงระหว่าง 20 – 30 เปอร์เซ็นต์

ซึ่งเหตุผลของการประเมินอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ต ที่อยู่ในระดับไม่สูงนัก เนื่องด้วย ความไม่มั่นใจ และไม่เชื่อถือในความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร โดยผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่าน ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ข้อมูลที่ได้รับจากสื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อมูลความรู้ เป็นข้อมูลใหม่ที่ไม่เคยพบที่ไหนมาก่อน และข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการวิเคราะห์ต่าง ๆ นั้น เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถวางใจในเรื่องของความน่าเชื่อถือ (Credibility) ทั้งในส่วนความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของข้อมูล (Sources Credibility) และความน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่ปรากฏ (News Credibility)

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่านเห็นตรงกันว่า เนื่องจากการให้ข้อมูล หรือการแสดงความคิดเห็นบนหน้าเว็บไซต์ต่าง ๆ นั้น เป็นการกระทำที่ไม่เปิดเผยตัวตน ผู้ให้ข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็น ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนที่แท้จริง รวมทั้งผู้ที่เข้าไปอ่าน หรือเข้าไปสืบค้นข้อมูลก็ไม่จำเป็นต้องแสดงตัวตนเช่นกัน ยกเว้นแต่ในบางเว็บไซต์ที่มีกฎการเข้าใช้ โดยการลงทะเบียนรหัส และจดชื่อนามแฝงในการเข้าใช้เว็บไซต์นั้นๆ แต่อย่างไรก็ดี การแสดงตัวตนในโลกอินเทอร์เน็ต ก็ยังเป็นการแสดงตัวตนผ่านการใช้นามแฝง รวมทั้งการที่เจ้าของเว็บไซต์ หรือเว็บมาสเตอร์ยังจำเป็นต้องสงวนข้อมูลในการลงทะเบียนนามแฝงของสมาชิกไว้เป็นความลับ จึงเป็นการยากที่ผู้สืบค้นธรรมดา รวมทั้งผู้สื่อข่าว หรือสื่อมวลชนเอง ที่ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการ

ตรวจสอบที่มาที่ไปของข้อมูลดังกล่าว จะขอรับรู้ข้อมูลในส่วนนั้นๆได้ ยกเว้นเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีภาระหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ดังนั้นการรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตของผู้สื่อข่าวหรือสื่อมวลชน ซึ่งจัดว่าเป็นการสืบค้นของบุคคลตามธรรมดานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้วิจารณญาณส่วนตัวอย่างสูง ในการอ่าน และตีความข้อมูลความคิดเห็นต่างๆ

ถึงแม้จะมีข้อถกเถียงในส่วนของความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏในหน้าเว็บไซต์ต่างๆก็ตาม แต่ในบางครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่านก็ตัดสินใจเลือกที่จะเข้าสืบค้นข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต เนื่องจากความรวดเร็วที่สื่ออินเทอร์เน็ตมี ทั้งในส่วนของพัฒนาการของข้อมูล (Up-Date) และความได้เปรียบของสัดส่วนเนื้อหาที่ในการนำเสนอ หรือการอธิบายข้อมูลข่าวสารต่างๆได้อย่างไม่มีขีดจำกัด จึงทำให้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ และนับวันจะทวีความสำคัญมากขึ้นในการทำงานข่าวของสื่อมวลชน ตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่าน ที่ให้ความคิดเห็นตรงกันว่า สื่ออินเทอร์เน็ตถือเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการทำงานข่าวปัจจุบัน

และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงจากความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือทั้งในส่วนของตัวเอง และการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งความน่าเชื่อถือในส่วนแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผู้ให้สัมภาษณ์จึงหลีกเลี่ยงด้วยการใช้ประโยชน์จากการให้ข้อมูล และการแสดงความคิดเห็นในภาพรวม มากกว่าที่จะหยิบยกเนื้อหา หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งจากสื่ออินเทอร์เน็ตขึ้นมาเป็นวาระข่าวสารทางการเมืองของสื่อมวลชนโดยตรง

กระบวนการคัดเลือกข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (News Selecting)

เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตัดสินใจที่จะเข้าสืบค้นข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต และเมื่อพบข้อมูลที่ต้องการแล้ว ขั้นตอนต่อไปถือเป็นช่วงที่สำคัญมากที่สุด ในกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Gatekeeper) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง นั่นคือ ขั้นตอนของการตัดสินใจคัดเลือกข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่พบในสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นๆออกมา

ซึ่งไม่เพียงแต่การใช้วิจารณญาณส่วนตัวเท่านั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์จะทำการรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามประเด็นข่าวที่กองบรรณาธิการ หรือตนเองให้ความสนใจก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นก็จะพยายามสืบค้นต่อ หรือเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ต้นกำเนิด อันเป็นที่มาของข้อมูลและความคิดเห็นเหล่านั้น หรือหากเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์ จะเริ่มกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการสอบถามบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือถูกพาดพิง

อยู่ในข้อมูลและความคิดเห็นนั้นๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ปรากฏก่อนการดำเนินการในขั้นตอนอื่นๆต่อไป

โดยในการตรวจสอบและกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น ไม่มีรูปแบบ หรือหลักเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวสำหรับการพิจารณาข่าวทุกชิ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์แวดล้อมในขณะทำการคัดเลือกประเด็นข่าวทางการเมืองที่พบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์พบข้อมูลในทิศทางเดียวกันว่า การคัดเลือกประเด็นข่าวสารทางการเมืองที่พบในสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น จะคัดเลือก และหยิบยกประเด็นที่พบมาใช้ประโยชน์ในลักษณะของการสรุป หรือการเหมารวม (Stereo Type) เป็นส่วนใหญ่ โดยพิจารณาจากทิศทางของการแสดงความคิดเห็น หรือการสำรวจทิศทางความรู้สึกที่มีต่อประเด็นทางการเมืองนั้นๆมากกว่าที่จะคัดลอกรายละเอียดที่ปรากฏในสื่ออินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์

โดยผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่าน กล่าวว่า การให้ข้อมูล การวิเคราะห์ประเด็นทางการเมือง และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น ถือว่าเป็นประโยชน์ในทางข่าว อาจไม่สามารถใช้เป็นข้อมูลที่จะนำไปเสนอต่อสาธารณชนได้ แต่ข้อมูลในสื่ออินเทอร์เน็ตก็ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งถือเป็นผู้หนึ่งที่ให้บริการสืบค้นได้รับรู้ถึงบรรยากาศทางสังคม และความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ที่มีต่อประเด็นทางการเมืองนั้นๆ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ถือว่าการแสดงความคิดเห็น และการให้ข้อมูลผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต สามารถใช้เป็นตัวแทนของคนส่วนใหญ่ในสังคมได้ ดังนั้นจึงมีผลต่อการกำหนดทิศทางในการทำงานข่าวต่อไป

ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์จะใช้บรรยากาศในการแสดงความคิดเห็นจากสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นตัวกำหนดทิศทางในการตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข่าวนั้นๆ ต่อแหล่งข่าวที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือถูกพาดพิงถึงในข้อมูลที่ค้นได้จากสื่ออินเทอร์เน็ต เช่น มีข่าวออกมาในลักษณะนี้ คุณคิดเห็นอย่างไร หรือ ในเรื่องนี้ คนส่วนใหญ่เขารู้สึกกันแบบนี้ คุณจะแก้ไขตรงไหนหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

การกำหนดประเด็น หรือทิศทางในการตั้งคำถามอันมีที่มาจากสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น อาจจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรืออาจจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามก็เป็นได้ เนื่องจากในบางครั้งขณะที่สื่อมวลชนตัดสินใจคัดเลือกข้อมูลข่าวสาร หรือประเด็นจากสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อนำมากำหนดทิศทางในการทำงานข่าวนั้น อาจจะมีปัจจัยแวดล้อมอื่นๆเกิดขึ้น เช่น ประเด็น หรือทิศทางในสื่ออินเทอร์เน็ตในช่วงเวลานั้น อาจจะเป็นประเด็น หรือทิศทางที่สื่อมวลชน และผู้คนโดยทั่วไปให้ความสนใจอย่างมาก มาเป็นช่วงเวลาหนึ่งแล้ว ดังนั้นผู้สื่อข่าว หรือหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆเองอาจจะต้องการเปิดประเด็นใหม่ โดยการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นฐานข้อมูลในการสำรวจ

ความรู้สึก และทิศทางอารมณ์ของคนส่วนใหญ่ เพื่อที่จะกำหนดแนวทางของประเด็นคำถามในทิศทางตรงกันข้าม ให้แตกต่างกันออกไปจากเสียงส่วนใหญ่เหล่านั้น

ซึ่งไม่เพียงแต่การเก็บบรรยากาศ การสำรวจทิศทางความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ในสังคมจากสื่ออินเทอร์เน็ตเท่านั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้ตัดสินใจคัดเลือกในบางประเด็นที่พบจากสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อนำไปขยายผลในทางการข่าวต่อไป

โดยส่วนใหญ่ข้อมูลที่มีมักจะถูกคัดเลือก หรือหยิบยกไปเพื่อขยายผลในทางการข่าวนั้น มักเป็นประเด็นที่มีลักษณะโดยรวม 2 ประการ คือ

- ประเด็น หรือข้อมูลที่มีความต่อเนื่องจากประเด็นข่าวการเมืองหลัก ที่หนังสือพิมพ์ตามอยู่แล้ว แต่มีลักษณะพิเศษในส่วนของมุมมองที่แตกต่างออกไปจากเดิม
- ประเด็น หรือข้อมูลที่ไม่เคยปรากฏในสื่ออื่นๆ มาก่อน แต่ปรากฏอยู่ในสื่ออินเทอร์เน็ต

หากผู้ให้สัมภาษณ์ค้นพบมุมมอง หรือประเด็นข่าวที่เกิดขึ้นใหม่ กระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่มีความเกี่ยวพันกัน และกระบวนการตรวจสอบ การกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารก็จะเกิดขึ้นพร้อมกันอีกครั้ง

ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงวิธีการตรวจสอบข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน คือ สอบถามจากแหล่งข่าวบุคคล ที่มีความเกี่ยวข้อง หรือถูกพาดพิงอยู่ในข้อมูลนั้นๆ โดยตรง เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดจากการหยิบยกข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ อันจะเป็นการส่งเสริมเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ด้วยวิธีการเช่นนี้เองจึงเป็นการเปิดโอกาสให้วาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ปรากฏอยู่ในสื่ออินเทอร์เน็ต (Public Agenda) กลายมาเป็นวาระข่าวสารทางการเมืองที่ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ (Media Agenda) ได้

กระบวนการรายงานข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (News Reporting)

หลังจากที่มีการตรวจสอบถึงความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นในสื่ออินเทอร์เน็ตแล้วนั้น กระบวนการกลั่นกรองเนื้อหาความก่อนการนำเสนอเป็นรายงานข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ ถือเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญมากอีกประการหนึ่ง

เนื่องจากการใช้ภาษาในเว็บไซต์ มักมีการใช้ภาษาที่หลากหลาย ตั้งแต่การใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ ไปจนถึงการใช้คำพูดหยาบคาย มีการระบายอารมณ์และความรู้สึกกันอย่างเต็มที่ หรือในบางครั้งก็มีการพาดพิงถึงตัวบุคคลอย่างชัดเจน ซึ่งหากสื่อมวลชน หรือหนังสือพิมพ์นำข้อความดังกล่าวไปนำเสนอเป็นวาระข่าวสารจากภาคสื่อมวลชนต่อไป โดยไม่ผ่านกระบวนการตรวจสอบ กลั่นกรอง และแก้ไขปรับปรุงแล้วนั้น สื่อมวลชน หรือหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ย่อมต้องเป็น

ผู้รับผิดชอบในความเสียหายทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการลงข้อความดังกล่าว เนื่องด้วยหนังสือพิมพ์ที่ลงตีพิมพ์ข้อความมีตัวตนที่สามารถเอาผิด และดำเนินคดีได้ แตกต่างไปจากผู้โพสต์ (Post) ข้อความสู่เสียงเหล่านั้นลงในสื่ออินเทอร์เน็ตซึ่งไม่สามารถระบุตัวตนที่แน่ชัด เพื่อรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

ดังนั้นนอกจากกระบวนการตรวจสอบ และกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์มากที่สุดแล้วนั้น เรื่องของการปรับแก้ภาษาเพื่อให้เหมาะสมต่อการนำเสนอเป็นวาระข่าวสารของภาคสื่อมวลชนผ่านทางหน้าหนังสือพิมพ์ยังเป็นสิ่งที่พึงระวังอย่างมากอีกด้วย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่าน กล่าวถึงในส่วนของการปรับแก้ภาษาตรงกันว่า การนำเสนอข้อมูลข่าวสารอันมีที่มาจากสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น ไม่สามารถที่จะลงตีพิมพ์ตามข้อความที่พบได้เสมอไป เกือบทุกข้อความต้องผ่านการเรียบเรียง ปรับปรุง และแก้ไขก่อนเสมอ

โดยสามารถที่จะแบ่งลักษณะการนำเสนอ หรือรายงานข้อมูลที่มีส่วนตั้งต้นมาจากสื่ออินเทอร์เน็ตได้ใน 2 ลักษณะ คือ

- การรายงานข้อมูลที่มีส่วนตั้งต้นมาจากสื่ออินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการเขียนข้อความที่มีการแก้ไข ปรับปรุงภาษาแล้ว โดยการระบุแหล่งที่มาจากเว็บไซต์ที่ปรากฏข้อมูลดังกล่าว
- การรายงานข้อมูลที่มีส่วนตั้งต้นมาจากสื่ออินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการนำข้อมูลที่ได้ไปเขียนเป็นข้อมูลประกอบ โดยไม่มีการระบุแหล่งที่มาจากเว็บไซต์ที่ปรากฏข้อมูลดังกล่าวอย่างชัดเจน

สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหานำวิจัย

จากปัญหาการวิจัยข้อที่ 1 ว่า

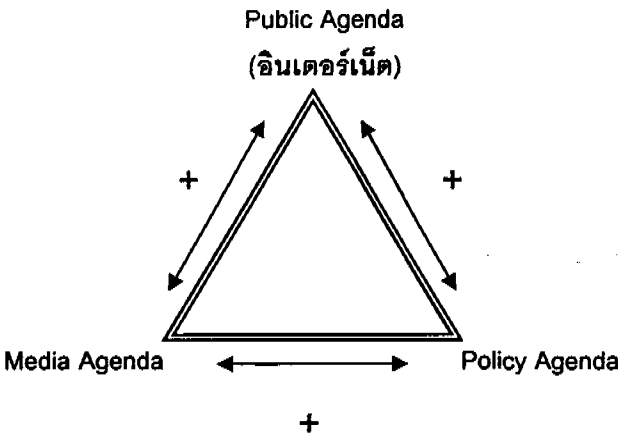
การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคประชาชน (Public Agenda) มีความสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร

สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 ได้ว่า

การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคประชาชน (Public Agenda) มีความสอดคล้องกันทั้งหมด โดยสามารถแสดงเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

ภาพที่ 5.1

แสดงความสอดคล้องกันระหว่าง การกำหนดวาระของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) ภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และภาคประชาชน (Public Agenda)

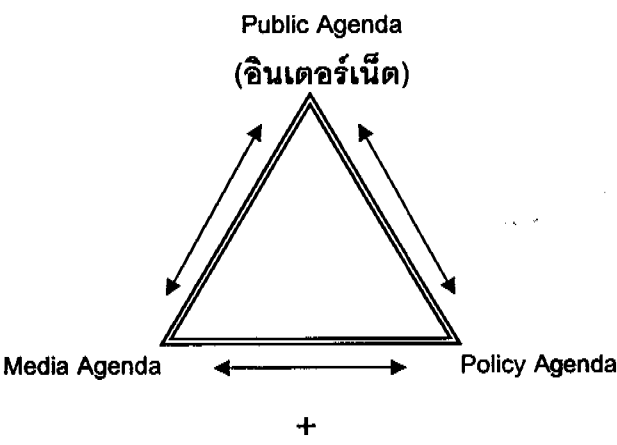
- + หมายถึง ความสอดคล้องกันของวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองนั้นๆ
- Media Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน
- Policy Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย
- Public Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชน

โดยเมื่อทำการจับคู่เปรียบเทียบผลต่างของวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ละคู่ของทั้ง 3 ส่วน ผ่านการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Spearman Rank Correlation ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติ (Level of Significant / ∞) เท่ากับ 0.01 ปรากฏผลในรายละเอียดดังนี้

การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) มีความสอดคล้องกัน กับ การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าอัลฟา (α) เท่ากับ 0.93 และสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 5.2

แสดงความสอดคล้องกันระหว่าง การกำหนดวาระของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) และ ภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda)

+ หมายถึง ความสอดคล้องกันของวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองนั้นๆ

Media Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน

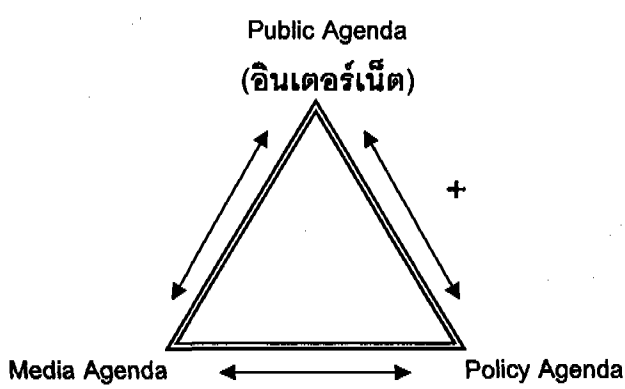
Policy Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย

Public Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชน

การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) มีความสอดคล้องกัน กับ การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคประชาชน (Public Agenda) อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าอัลฟา (∞) เท่ากับ 0.38 และสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 5.3

แสดงความสอดคล้องกันระหว่าง การกำหนดวาระของภาครัฐ
หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และ
ภาคประชาชน (Public Agenda)

+ หมายถึง ความสอดคล้องกันของวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองนั้นๆ

Media Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน

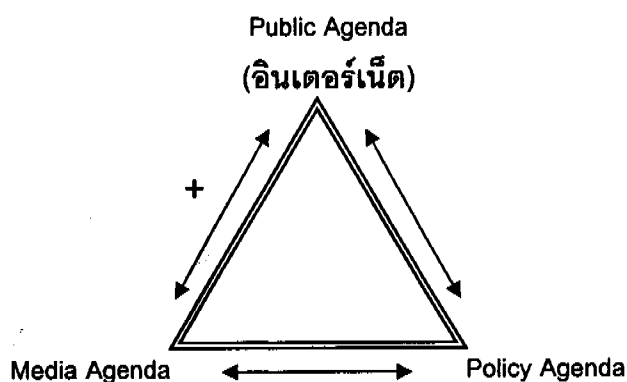
Policy Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย

Public Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชน

การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคประชาชน (Public Agenda) มีความสอดคล้องกัน กับ การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าอัลฟา (∞) เท่ากับ 0.36 และสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 5.4

แสดงความสอดคล้องกันระหว่าง การกำหนดวาระของภาคประชาชน (Public Agenda) และ ภาคสื่อมวลชน (Media Agenda)

+ หมายถึง ความสอดคล้องกันของวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองนั้นๆ

Media Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน

Policy Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย

Public Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชน

จากปัญหาการวิจัยข้อที่ 2 ว่า

สื่อมวลชนมีกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (News Gathering) การคัดเลือกข้อมูลข่าวสาร (News Selecting) และการรายงานข้อมูลข่าวสาร (News Reporting) จากสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างไร รวมทั้งกระบวนการตรวจสอบกลั่นกรอง (Filter) หรือผ่านการทำหน้าที่นายด่านข้อมูลข่าวสาร (Gatekeeper) จากสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างไร

สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 ได้ว่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์โดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งทำหน้าที่สื่อมวลชน ทั้งในส่วนของผู้สื่อข่าว และบรรณาธิการข่าวสายการเมืองนั้น มีกระบวนการในการตรวจสอบ และการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Gatekeeper) เมื่อมีอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องก่อนการนำเสนอเป็นวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน ได้เป็นอย่างดี โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของข้อมูลที่พบในเบื้องต้น ผ่านการใช้วิจารณญาณส่วนตัวก่อนในอันดับแรก จากนั้นข้อมูลที่พบเห็นจากสื่ออินเทอร์เน็ต และอยู่ในความสนใจเหล่านั้น ก็จะถูกนำมาเป็น “ข้อมูลตั้งต้น” (Primary Sources / Hint) ในการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (News Gathering) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ หรือบุคคลที่ถูกกล่าวหาตึงถึงในเนื้อความนั้นๆ

โดยวิธีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ จะใช้การสอบถาม หรือการสัมภาษณ์จากแหล่งข่าวบุคคลโดยตรง หรือในกรณีที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับแหล่งข่าวบุคคล ก็จะใช้วิธีการตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลเอกสารที่เชื่อถือได้ เช่น เอกสารจากราชการ จากบริษัทต่างๆ หรือเอกสารบันทึกข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารจากข้อมูลที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่เป็นสาธารณะมาแล้ว ล้วนสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบ เพื่อต่อยอดจากประเด็นข่าวสารทางการเมืองที่พบในสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการขยายผลในทางการข่าวได้ต่อไป

เมื่อได้ข้อมูลที่อยู่ในความสนใจทั้งหมดแล้ว กระบวนการคัดเลือก (News Selecting) ประเด็นข่าวการเมือง หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องก็จะเริ่มขึ้น โดยตั้งต้นจากการใช้เกณฑ์ส่วนตัวตามวิจารณญาณของผู้สื่อข่าว จากนั้นประเด็นข้อมูลเหล่านั้นจะถูกส่งผ่านเข้ากองบรรณาธิการ ผ่านการประชุมโต๊ะข่าวเพื่อหาข้อสรุป ว่าประเด็นหรือข้อมูลที่ได้มานั้น อยู่ในความสนใจ ที่จะนำไปขยายผลในทางการข่าวต่อไปหรือไม่ และจะขยายผลต่อไปในทิศทางใด

หลังจากได้ข้อสรุปแล้ว ก็จะมีการรวบรวมข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม และตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดอีกครั้ง ที่เรียกว่า “การตรวจสอบรอบด้าน” คือ ตรวจสอบจากทุกส่วนทั้งจากเอกสาร และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้นๆ

จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการรายงานข้อมูลข่าว (News Reporting) โดยที่จะต้องมีการแก้ไข ปรับปรุงเรื่องของภาษาที่ใช้ เพื่อให้เหมาะสมต่อการตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ทั้งนี้จะไม่มีการแก้ไข หรือปรับปรุงจนเกิดความผิดเพี้ยนของเนื้อความ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเสนอประเด็นนั้นๆ โดยวิธีการเขียนในลักษณะของการรายงานเนื้อหาข่าวผ่านทางหนังสือพิมพ์นั้น อาจใช้วิธีการอ้างอิง (Code) แหล่งที่มาของข้อมูลจากเว็บไซต์นั้นๆ หรืออาจใช้วิธีเขียนเป็นข้อมูลประกอบ ปะปนไปกับเนื้อหาข่าวก็สามารถที่จะทำได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะเลือกใช้

จากปัญหาการวิจัยข้อที่ 3 ว่า

สื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Gatekeeper) และกระบวนการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Agenda – Setting) ของภาคสื่อมวลชน หรือไม่ อย่างไร

สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 ได้ว่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 ท่านยอมรับเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อกระบวนการทำงานข่าวในปัจจุบัน โดยเฉพาะในส่วนของการทำงานข่าวสายการเมือง เนื่องด้วยคุณสมบัติของสื่ออินเทอร์เน็ตในด้านของความเร็ว ฉับไว และความสามารถในเรื่องของพื้นที่ในการนำเสนอข้อมูลได้อย่างไม่จำกัด

โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ต ในลักษณะคล้ายกันว่า อิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่ส่งผลกระทบต่อ กระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Gatekeeper) ได้ใน 2 ทิศทาง ทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ

อิทธิพลในเชิงบวก คือ สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นตัวกระตุ้น และส่งเสริมให้กระบวนการตรวจสอบ และกลั่นกรองเป็นไปอย่างรวดเร็วและรอบคอบมากยิ่งขึ้น เนื่องด้วยเงื่อนไขด้านความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของแหล่งข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต

อิทธิพลในเชิงลบ คือ ในทางตรงกันข้าม หากสื่อมวลชนทำหน้าที่อย่างขาดวิจรณญาณ เล็งเห็นว่าสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเพียงเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เมื่อนั้นสื่ออินเทอร์เน็ต ก็จะมีอิทธิพลในทางลบ ก่อเกิดเป็นผลเสียในกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารในทันที จนอาจนำไปสู่การเพิ่มโอกาสในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความผิดพลาดสูงของสื่อมวลชนต่อสาธารณะได้

ในส่วนอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีต่อการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Agenda – Setting) นั้น กล่าวได้ว่าสื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลในการกำหนดประเด็น และหัวข้อข่าวทางการเมือง รวมทั้งมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางในประเด็นข่าวเพื่อให้สื่อมวลชนสามารถนำไปขยายผลต่อยอดในการทำงานข่าวได้ต่อไป ซึ่งอาจจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือในทิศทางตรงกันข้ามก็สามารถที่จะเกิดขึ้นได้ แต่สื่ออินเทอร์เน็ตไม่สามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชนมากจนถึงขั้น ทำให้เกิดการเบี่ยงเบน หรือเกิดความโน้มเอียงในการนำเสนอข่าวเพื่อเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ เนื่องด้วยความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร (Sources Credibility) ที่ปรากฏในสื่ออินเทอร์เน็ตเองนั้น เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุถึงตัวตนของผู้ให้ข้อมูล ที่มาที่ไป และความถูกต้องครบถ้วนได้อย่างชัดเจน จนถึงขั้นที่จะมีหลักฐานเพื่อนำไปสู่การพิสูจน์ และอธิบายข้อเท็จจริงได้ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า สื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน ในระดับต้น คือ มีประโยชน์ในการเปิดประเด็นใหม่ (Hint) ให้กับสื่อมวลชนนำไปขยายผลต่อในทางการเมืองข่าวเท่านั้น

โดยเมื่อพิจารณาจากการเก็บข้อมูลในส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นส่วนประกอบแล้วนั้น นอกจากจะพบข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองระหว่างภาคสื่อมวลชน กับ การกำหนดวาระจากสื่ออินเทอร์เน็ตหรือภาคประชาชนแล้วนั้น ยังพบข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อยืนยันถึงความมีอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตจากการรายงานข้อมูลอันมีที่มาจากสื่ออินเทอร์เน็ตในเนื้อหาข่าวที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ ดังนี้

ตารางที่ 5.1

แสดงการปรากฏของเนื้อหาจากสื่ออินเทอร์เน็ตในหน้าหนังสือพิมพ์

วาระข่าวสารทางการเมือง	ชื่อฉบับ	วันที่ปรากฏ	ลักษณะที่ปรากฏ
1. กรณีกระชากกระดูก	มติชน	วันจันทร์ที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 15
2. กรณีกระชากกระดูก	มติชน	วันจันทร์ที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 15
3. กรณี www.corruptionwatch.net	ไทยรัฐ	วันอังคารที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 16
4. กรณี www.corruptionwatch.net	มติชน	วันพุธที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2549	รายงานหน้าการเมือง / หน้า 11
5. กรณี การปราบปรามสื่อ ลามกอนาจาร	ไทยรัฐ	วันเสาร์ที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 16
6. การแก้ปัญหาความยากจน ที่ อ.อาจสามารถ	มติชน	วันอังคารที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 15
7. กรณี การปราบปรามสื่อ ลามกอนาจาร	มติชน	วันอังคารที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2549	ข่าวหน้าใน / หน้า 5
8. ปรากฏการณ์สนธิ / พันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตย	มติชน	วันพฤหัสบดีที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 15
9. กรณี การปราบปรามสื่อ ลามกอนาจาร	มติชน	วันพฤหัสบดีที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 13
10. การขายหุ้น "ชินคอร์ป"	มติชน	วันพุธที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 15

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

11. การขายหุ้น "ชินคอร์ป"	มติชน	วันเสาร์ที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549	รายงานหน้าการเมือง / หน้า 11
12. การขายหุ้น "ชินคอร์ป"	มติชน	วันเสาร์ที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 13
13. กรณี แก้อิสรุทธรมณูญ	มติชน	วันอาทิตย์ที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 13
14. กรณี แก้อิสรุทธรมณูญ	มติชน	วันอาทิตย์ที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 14
15. ปราบกฏการณ์สนธิ / พันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตย	ไทยรัฐ	วันพฤหัสบดีที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549	สรุปข่าวหน้าหนึ่ง / หน้า 5
16. การขายหุ้น "ชินคอร์ป"	มติชน	วันพฤหัสบดีที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549	คอลัมน์ประจำหน้า การเมือง / หน้า 11
17. การขายหุ้น "ชินคอร์ป"	มติชน	วันศุกร์ที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549	รายงานหน้าการเมือง / หน้า 11
18. กรณี แก้อิสรุทธรมณูญ	มติชน	วันศุกร์ที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549	รายงานหน้าการเมือง / หน้า 11
19. การเคลื่อนไหวอื่นๆ เพื่อ ขับไล่นายกรัฐมนตรี	มติชน	วันศุกร์ที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 15

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

20. การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ	มติชน	วันอังคารที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2549	บทความหน้า การเมือง / หน้า 11
21. กรณี การทำหน้าที่ของ สื่อมวลชน	มติชน	วันพุธที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 14
22. ปราบปรามการฉ้อโกง / พันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตย	มติชน	วันเสาร์ที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2549	รายงาน / หน้า 15
23. ปราบปรามการฉ้อโกง / พันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตย	มติชน	วันพุธที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2549	ข่าวหน้าใน / หน้า 13
24. การขายหุ้น "ชินคอร์ป"	มติชน	วันพฤหัสบดีที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 13
25. ปัญหาการเลือกตั้ง 2 เม.ย.	มติชน	วันศุกร์ที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2549	รายงานหน้าการเมือง / หน้า 11
26. ปัญหาการเลือกตั้ง 2 เม.ย.	มติชน	วันศุกร์ที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 13
27. การเคลื่อนไหวอื่นๆ เพื่อ สนับสนุน และให้กำลังใจ นายกรัฐมนตรี	มติชน	วันอาทิตย์ที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 14
28. การขายหุ้น "ชินคอร์ป"	มติชน	วันจันทร์ที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2549	ข่าวหน้าใน / หน้า 14
29. กรณี แก้วใจรัฐธรรมนูญ	มติชน	วันศุกร์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2549	ข่าวต่อ / หน้า 15

โดยเนื้อหาข่าวที่ปรากฏเป็นแหล่งที่มาของข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตเหล่านี้ เป็นการใช้รูปแบบในการเขียนรายงานข่าวด้วยการระบุถึงเว็บไซต์แหล่งที่มาของข้อมูลอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น เนื้อหาในข่าวต่อ จากกรณี การสร้างกระเช้าภูกระดึง คือ "อีกด้านหนึ่งของผู้แสดงความคิดเห็นเข้ามาทาง www.matichon.co.th ส่วนใหญ่คัดค้านโครงการดังกล่าว มีเพียงเล็กน้อยที่สนับสนุน ในกลุ่มคัดค้าน ผู้ใช้ชื่อ "คนจังหวัดเลย" ระบุว่า ต้องทำประชาพิจารณ์ใหม่..... " หรือเนื้อหาในข่าวต่อ จากกรณี การแก้ไขปัญหาคาความยากจนที่ อ.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด คือ " ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เว็บไซต์ของยูบีซี www.ubctv.com ได้เปิดให้ผู้ชมแสดงความคิดเห็นเข้ามา (โพส) แต่ปรากฏว่าจนถึงเวลา 20.00 น. มีผู้โพสเข้ามาเพียง 15 ราย ส่วนใหญ่เขียนชม เรียลตี้โชว์ของ นายกฯ" เป็นต้น

รวมทั้งในเนื้อหาข่าวบางชิ้นยังแสดงให้เห็น ถึงการให้ความสำคัญ และอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตอีกด้วย ตัวอย่างเช่น กรณี การปราบปรามสื่อลามกอนาจารของภาครัฐ ที่มีการเปิดช่องทางการรับแจ้งข้อมูลโดยใช้ชื่อโครงการว่า "ไทยไซเบอร์คอป" (Thai Cyber Cop) โดยมีการเปิดเว็บไซต์ "ไทยไซเบอร์คอปดอตคอม" หรือ www.thaicybercop.com เพื่อให้เป็นชุมชนออนไลน์ สำหรับผู้ที่ต้องการเห็นสังคมไทยปลอดจากสื่อลามก เป็นต้น

และยังรวมถึงเนื้อหาข่าวที่เป็นการนำข้อมูลในลักษณะของ "บทความ" ที่เกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์ หรือการตอบปัญหาในเชิงวิชาการ มาตีพิมพ์ลงบนหน้าหนังสือพิมพ์ตัวอย่าง (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน) เป็นการเปิดโอกาสให้ การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชนผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต (Public Agenda) กลายมาเป็นวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) ซึ่งเป็นส่วนเสริมหนุนให้ สื่ออินเทอร์เน็ต มีบทบาทในการทำงานข่าว และมีอิทธิพลต่อการนำเสนอ ตลอดจนการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชนเพิ่มมากขึ้น

ตัวอย่างเช่น การตีพิมพ์บทความวิจารณ์ และตอบปัญหาข้อสงสัยทางการเมืองผ่านทางเว็บไซต์ www.meechai-thailand.com ของ อาจารย์มีชัย ฤชุพันธุ์ และการตีพิมพ์บทความในลักษณะของการตั้งคำถามกำหนดประเด็นเกี่ยวกับการเมืองให้กับสังคม ผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต ของ นายกรณ์ศักดิ์ สภาวสุ กรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ ผ่านเว็บไซต์ www.korbsak.com เป็นต้น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า การใช้ช่องทางการสื่อสารไปสู่สาธารณะผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต นั้น เป็นช่องทางที่ได้รับการประเมินจากบุคคลกลุ่มหนึ่งว่า เป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถแพร่ขยายสู่สาธารณะได้ในวงกว้างอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเมื่อผู้ที่ให้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม หรือมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางด้าน

การเมื่อถึงด้วยแล้ว ก็จะเป็นการเพิ่มความสำคัญให้กับข้อมูลที่ปรากฏในสื่ออินเทอร์เน็ตเหล่านั้น รวมทั้งการที่สื่อมวลชนให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับการนำข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตมา ตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ กลายเป็นวาระข่าวสารของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) ด้วยแล้ว ยิ่งถือเป็นการเพิ่มพลัง และแสดงให้เห็นว่าสื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระข้อมูล ข่าวสารในสื่ออินเทอร์เน็ต (Public Agenda) รวมทั้งสามารถพลิกกลับ และเชื่อมโยงต่อไปเป็นการ กำหนดวาระข้อมูลข่าวสารจากภาคส่วนอื่นๆได้ต่อไป

อภิปรายผล ตามทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อนำผลการวิจัยที่ได้ทั้งหมด มาเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการ วิเคราะห์ผลการวิจัย (Frame of Reference) รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎี นายประตูข่าวสาร (Gatekeeper Theory) และทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda – Setting Theory) ได้ดังนี้

การอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ผลการวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีนายประตู ข่าวสาร (Conceptual Framework / Gatekeeper Theory)

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ตัวอย่างทั้ง 4 ท่านใช้เกณฑ์เบื้องต้นในการ ตัดสินใจที่จะคัดเลือก หยิบยกประเด็นข้อมูลข่าวสารทางการเมืองโดยใช้เกณฑ์เรื่องของ “ความ สนใจส่วนตัว” ที่มีต่อข้อมูลข่าวสารนั้นๆเป็นอันดับแรก หากข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ปรากฏใน สื่ออินเทอร์เน็ตนั้นอยู่ในความสนใจของผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล และรายละเอียด (News Gathering) ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข่าวนั้นๆเพิ่มเติมก็จะเกิดขึ้นตามมา จากนั้นกระบวนการคัดเลือก หรือการหยิบยกมุมมองรวมทั้งประเด็นข่าวที่มีความเกี่ยวข้องนั้นๆ จะ เกิดขึ้นอีกครั้ง ซึ่งขั้นของการคัดเลือกข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (News Selecting) ที่พบในขั้นนี้ จะมีเรื่องของกฎเกณฑ์ทางด้าน “การสื่อข่าว” เข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง

โดยที่พิจารณาจากแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองนั้นๆ หากข้อมูลข่าวที่ได้มาเกิดจากการรวบรวมโดยการสัมภาษณ์แหล่งข่าวบุคคล หรือได้จากการรวบรวมเอกสารที่มีความเชื่อถือได้ มักจะใช้เกณฑ์ในเรื่องของ "คุณค่าข่าว" (News Value)¹ เป็นหลัก เนื่องจากข้อมูลข่าวที่ได้มาจากวิธีการนี้มักเป็นข้อมูลข่าวที่ถูกกำหนดวาระมาจากภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) แต่หากเป็นการรวบรวม หรือค้นหาข้อมูลข่าวจากสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งมีข้อสงสัยในเรื่องของความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลข่าว ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำเป็นที่จะต้องใช้เกณฑ์ในเรื่องของ "ความสนใจส่วนตัว" (Personal Interests)² โดยส่วนใหญ่ เนื่องจากปริมาณที่มากมาย และความหลากหลายของข้อมูลในสื่ออินเทอร์เน็ตจึงเป็นตัวผลักดันให้ผู้สืบค้นต้องใช้วิจารณญาณ หรือเกณฑ์ความสนใจส่วนตัวเป็นอันดับแรก เนื่องจากมีความเป็นไปได้ยากที่จะมีการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตเหล่านั้น ตามกระบวนการเส้นทางเดินของข่าวในกองบรรณาธิการ

เมื่อจำเป็นที่จะต้องใช้เกณฑ์จากความสนใจส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ในการคัดเลือกข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตแล้วนั้น ประเด็นเรื่องของจรรยาบรรณ และจริยธรรมในการใช้วิจารณญาณจึงเกิดขึ้นตามมา

และเพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดจากการใช้วิจารณญาณส่วนตัวในการคัดเลือกข้อมูลข่าวสาร การคำนึงถึงเรื่องของ "จรรยาบรรณ" จึงเป็นสิ่งสำคัญและไม่ควรหลีกเลี่ยง รวมทั้งการใช้จรรยาบรรณในกระบวนการนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) ด้วย

โดยตั้งต้นจากการไม่ปักใจเชื่อในข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่พบในสื่ออินเทอร์เน็ตเหล่านั้น เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถหาที่มาที่ไปได้อย่างชัดเจน ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดในการรักษาจรรยาบรรณของการทำหน้าที่สื่อสารมวลชน และป้องกันความผิดพลาดจากการนำเสนอข้อมูลข่าวนั้นๆ จึงต้องเริ่มกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารด้วยการตรวจสอบไปยังแหล่งข่าวที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือบุคคลที่ถูกพาดพิงถึงในเนื้อความนั้นๆ เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงวาระข่าวสารทางการเมืองจากสื่ออินเทอร์เน็ต (Public Agenda) ที่ไม่มีความน่าเชื่อถือ ให้กลายเป็นวาระข่าวสาร

¹ ธงชัย มหาไตรภพ, "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวสำหรับลงพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวัน," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532), น. 102.

² เรื่องเดียวกัน, น. 102.

ทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) หรือวาระจากภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Public Agenda) ที่มีระดับความน่าเชื่อถือมากกว่า

เมื่อมีการรวบรวม กลั่นกรอง และตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างครบถ้วนรอบด้านแล้ว จากนั้น “กระบวนการแก้ไขปรับปรุง” (News Process)³ ตามแนวคิดของแบส (Bass) ที่นอกจากจะกล่าวถึงความไม่มีหลักเกณฑ์ในกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารของปัจเจกบุคคลในองค์กรข่าวแล้วนั้น แบส (Bass) ยังให้ข้อสังเกตอีกว่า กระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารนั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ หรือรูปแบบที่ตายตัวสำหรับใช้ในการพิจารณาข้อมูลข่าวทุกชิ้น โดยที่แบส (Bass) ได้สร้างแบบจำลอง 2 ขั้นตอนที่เรียกว่า “Double-action internal news flow”⁴ ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลข่าวที่เรียกว่า “ข่าวดิบ” (Raw News) และขั้นตอนของ “การแก้ไขปรับปรุง” (News Processors)

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ในองค์กรสื่อทั้งสิ้น ได้ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการตรวจสอบ และเรียบเรียงแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข่าวจากสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมาก โดยจะมีการคัดกรองข้อมูลบางประการที่ไม่สามารถพิสูจน์ หรือตรวจสอบได้อย่างแน่ชัด รวมทั้งอาจมีการขยายความ หรือเพิ่มเติมข้อมูล จากการสัมภาษณ์แหล่งข่าวและการเชื่อมโยงกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อความครบถ้วน และความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวนั้นๆ ตามที่ จอห์น อาร์ บิทเนอร์ (John R. Bittner)⁵ กล่าวไว้ว่าหน้าที่สำคัญของนายประมุขข่าวสารมี 3 ประการ คือ การคัดกรองข่าว, การขยายหรือเพิ่มปริมาณข่าว และการรวบรวมหรือตกแต่งข่าวใหม่

เมื่อกระบวนการตรวจสอบกลั่นกรอง และกระบวนการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลเสร็จสิ้นลงแล้วนั้น ส่วนของการรายงานข่าว (News Reporting) ก็เป็นส่วนสำคัญอีกประการหนึ่ง โดยสามารถแบ่งวิธีการรายงานประเด็นข่าวการเมืองที่ได้มาจากสื่ออินเทอร์เน็ตออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การเขียนรายงานปะปนอยู่ในเนื้อหาข่าว โดยใช้เป็นข้อมูลประกอบ และไม่ระบุแหล่งที่มาจากเว็บไซต์นั้นๆ อย่างชัดเจน และ การเขียนรายงานอยู่ในเนื้อหาข่าว โดยมีการระบุแหล่งที่มาจากเว็บไซต์อย่างชัดเจน ดังตัวอย่างที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

³ Pamela J. Shoemaker, Gatekeeping (Newbury Park: Sage, 1991), pp. 14-15.

⁴ Ibid., p.15.

⁵ Bittner, John R., Mass Communication an Introduction, 2 nd Edition (U.S.A.: Prentice Hall Ince, 1980), p. 11.

โดยกระบวนการทั้งหมดที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลข่าว (News Gathering) การคัดเลือกข้อมูลข่าว (News Selecting) และการรายงานข้อมูลข่าว (News Reporting) รวมทั้งกระบวนการแก้ไขปรับปรุงเนื้อความก่อนการรายงาน (News Processors) ล้วนแล้วแต่ต้องดำเนินการภายใต้กฎเกณฑ์ และอยู่ในความควบคุมของกองบรรณาธิการทั้งสิ้น ทั้งนี้ นอกจากจะอาศัยการใช้วิจารณญาณส่วนตัวอย่างมีจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สื่อข่าวสายการเมือง ซึ่งถือเป็นประตูด่านแรกที่จะพบเจอ และทำการกลั่นกรองตรวจสอบข้อมูลข่าวสารในเบื้องต้นก่อนแล้วนั้น อำนวยความสะดวกเพื่อการกลั่นกรอง และการตรวจสอบยังจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในองค์กรสื่อ หรือภายในกองบรรณาธิการฉบับนั้นๆ และปัจจัยภายนอกองค์กรสื่อเหล่านั้นด้วย

โดยกระบวนการกลั่นกรองขั้นสุดท้ายก่อนการนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้นๆ มักสิ้นสุดที่บรรณาธิการข่าวสายการเมือง และบรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง ซึ่งจะทำหน้าที่กำหนดประเด็นสำคัญ (To Set Agenda) ในเนื้อหาข่าวนั้นๆ ตามที่ ดี เอ็ม ไวท์ (D.M. White)⁶ ได้กล่าวไว้ว่า บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นผู้กลั่นกรองสาร อาจจะเลือกเสนอข่าวสารเฉพาะสิ่งที่เขาเชื่อว่าเป็นจริง จากนั้นข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นก็จะถูกรายงานออกไปตามรูปแบบที่แตกต่างกันของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ตามลักษณะของอุดมคติทางการเมือง หรือตามจุดยืนในมุมมองทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป

แต่ปัจจัยที่จัดว่ามีอิทธิพลต่อกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Gatekeeper) มากที่สุดในความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ตัวอย่างทั้ง 4 ท่าน คือ “ปัจจัยภายนอก” โดยเฉพาะปัจจัยภายนอกที่มีความเกี่ยวข้องกับสังคม และสาธารณชน จะเป็นประเด็นที่กระทบ และมีผลต่อการทำงานของสื่อมวลชนเป็นอย่างมาก

เนื่องด้วยการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ที่จะต้องดำเนินการสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ไปยังสาธารณชน และสังคมให้ได้รับรู้ถึงข้อเท็จจริงนั้นๆ โดยเฉพาะการทำหน้าที่การสื่อสารสู่สาธารณชนของสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ไม่เพียงแต่การรายงานข้อเท็จจริง หรือความเป็นไปของข้อมูลที่เกิดขึ้นเท่านั้น การให้มุมมองที่ปรากฏอยู่ในบทวิเคราะห์ รายงาน บทความ และสื่อบุคคลต่างๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์นั้น ยังทำหน้าที่ในการชี้นำประเด็น (Priming) ให้กับสังคมได้ด้วย

⁶ D.M. White, “The Gatekeeper: A Case in the Selection of News,”

ดังนั้นข้อวิจารณ์ และข้อตำหนิเกี่ยวกับการทำหน้าที่ในการกำหนดประเด็น (Priming) การให้มุมมอง หรือการชี้นำประเด็นของสื่อมวลชนอย่างหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะกับประเด็นข่าวสารทางด้านการเมือง ซึ่งมีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่สื่อมวลชนอย่างหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจเป็นพิเศษ และมีผลต่อการทำงานด้านการข่าวเป็นอย่างมาก

หากเมื่อใดที่หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่บกพร่อง สื่อสารข้อมูลอันเป็นเท็จ ขาดการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน ผลสะท้อนกลับไม่เพียงแต่เสียงวิจารณ์จากผู้เสียหายในการนำเสนอข้อมูลข่าวที่ผิดพลาดเท่านั้น หากยังรวมไปถึงสังคมอันเป็นผู้รับสารสาธารณะ ที่จะเกิดการตั้งคำถามมากมายถึงความน่าเชื่อถือ และจรรยาบรรณของการทำหน้าที่สื่อมวลชนของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ

และเมื่อสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาอิทธิพล และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานด้านการข่าว โดยเฉพาะในสายข่าวการเมืองด้วยแล้วนั้น ความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตที่อยู่ในระดับต่ำ จึงส่งผลให้ข้อมูลที่ปรากฏในสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเพียง "ข้อมูลตั้งต้น" ในการกำหนดประเด็น และกำหนดทิศทางในการสื่อข่าวทั้งในทิศทางเดียวกัน และในทิศทางตรงกันข้ามเท่านั้น ตราบใดที่สื่อมวลชนยังทำหน้าที่ในกระบวนการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสาร (Gatekeeper) ได้อย่างเข้มแข็ง ผลร้ายในเรื่องของแหล่งที่มา และความน่าเชื่อถือของข้อมูลอันเกิดจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตย่อมสามารถที่จะควบคุม เพื่อให้ประโยชน์จากความก้าวหน้าของสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างเต็มที่

การอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ผลการวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Conceptual Framework / Agenda - Setting Theory)

จากเดิมที่ทฤษฎีการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารนั้น เป็นแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อผู้รับสาร ตามที่ เบร์นาร์ด โคเฮน (Bernard Cohen)⁷ ได้กล่าวถึงอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ในการเป็นผู้บอกกับผู้อ่านว่า ควรจะคิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร (What to think about) ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องและการมีอิทธิพลระหว่างกันของการกำหนดวาระข่าวสารของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) และการกำหนดวาระข่าวสารของภาคประชาชน (Public Agenda)

นอกเหนือไปจากความสามารถในการชี้นำประเด็น (Priming) ของสื่อมวลชนอย่างหนังสือพิมพ์ที่มีต่อผู้อ่านหรือประชาชนโดยทั่วไปแล้วนั้น รูปแบบของบทความ ข้อมูล หรือข้อเขียนต่างๆที่นำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์ยังทำหน้าที่แตกต่างกันออกไปอีกด้วย

เช่น เนื้อหาที่อยู่ในลักษณะของข้อมูลข่าว (News) ที่มักเป็นการบอกเล่าเรื่องราวรายงานถึงความเป็นไปของสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งจะเป็นการทำหน้าที่ชี้นำประเด็น (Priming) ให้กับสังคม และผู้อ่านว่าควรที่จะคิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร แต่หากเนื้อหาที่ตีพิมพ์เหล่านั้นปรากฏอยู่ในลักษณะของข้อเขียน บทความ หรือสัปดาห์ (Articles) ต่างๆ นอกจากจะทำหน้าที่ในการชี้นำประเด็นให้กับสังคมและผู้อ่านแล้วนั้น ยังสามารถที่จะทำหน้าที่ในการชี้นำทัศนคติ หรือท่าทีที่มีต่อประเด็นเหล่านั้นได้ด้วย เนื่องจากมุมมองในการวิเคราะห์เหตุการณ์ การวิพากษ์วิจารณ์ และความเป็นไปอันเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอในส่วนของเนื้อหาข่าว (News) นั้นเป็นการนำเสนอที่ปะปนกันระหว่างข้อเท็จจริง และความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ดังนั้นหากสื่อมวลชนนำเสนอมุมมอง และจุดยืนในการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นใดประเด็นหนึ่งในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และด้วยความถี่ที่มากพอ เชื่อว่าจะสามารถมีอิทธิพลต่อท่าที และทัศนคติของผู้อ่าน และสังคมได้

⁷ จิดารัตน์ แดงเดช, “การกำหนดวาระของหนังสือพิมพ์กับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางเศรษฐกิจของประชาชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2542,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), น. 16.

ไม่เพียงแต่รูปแบบของเนื้อหาในการนำเสนอเท่านั้น เรื่องของการจัดวางตำแหน่งในการนำเสนอ ความถี่ และพื้นที่ในการนำเสนอประเด็นข่าวเหล่านั้น ถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีผลต่ออิทธิพลในการกำหนดวาระข่าวสารจากภาคสื่อมวลชนถึงภาคประชาชน เช่นเดียวกับที่งานวิจัยของแม็กซ์เวลล์ อี. แม็กคอมบส์ (Maxwell E. McCombs) และโดนัลด์ แอล ชอว์ (Donald L. Shaw) ชื่อเรื่อง *The Agenda Setting Function of Mass Media*⁸ กล่าวว่า หากปรากฏเรื่องใดที่ได้รับการเอาใจใส่จากสื่อมวลชนมาก จะสร้างความคุ้นเคยต่อเรื่องนั้นๆ ให้กับประชาชนยิ่งขึ้น และเป็นที่รับรู้ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างที่สุด ไม่เป็นเพียงแต่ความเข้มข้นในการนำเสนอเท่านั้นที่เป็นการบ่งบอกถึงการให้ความสำคัญกับการกำหนดวาระข่าวสารจากภาคสื่อมวลชน การละเว้นหรือการไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารใดๆ ยังเป็นการแสดงออกถึงการให้ความสำคัญต่อประเด็นนั้นในลำดับที่เป็นรองลงมา หรืออาจไม่ให้ความสำคัญกับประเด็นข่าวนั้นๆ เลย

จากผลการวิจัยที่สรุปได้ว่า การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้ง 3 ส่วน มีความสอดคล้องกัน โดยการเลือกที่จะพิจารณาจากองศาความเข้มข้นของการนำเสนอประเด็นข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของหนังสือพิมพ์กลุ่มตัวอย่าง 2 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน ผ่านทางการศึกษาความถี่ในการนำเสนอ, เนื้อที่ในการนำเสนอ และการให้ความสำคัญในการจัดวางตำแหน่งในการนำเสนอที่แตกต่างกัน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการจัดลำดับความสำคัญ และเพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างกันนั้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาวิจัยเรื่อง "The Chapel Hill Study"⁹ ของแม็กคอมบส์ และ ชอว์ (McCombs and Shaw) ที่ผลปรากฏว่า การจัดอันดับความสำคัญของหัวข้อข่าวของหนังสือพิมพ์ (Media Agenda) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก หรือมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดอันดับความสำคัญที่ประเมินโดยประชาชน (Public Agenda)

ต่อเมื่อมีอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งจากเดิม งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสอดคล้อง และการมีอิทธิพลต่อกันของการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้น มักเป็นการศึกษาเพียง 2 วาระ โดยวาระที่มักใช้ในการศึกษา คือ วาระของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) ในฐานะผู้ส่งสาร (Senders) และวาระของภาคประชาชน (Public Agenda) ในฐานะผู้รับสาร (Receivers) เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ แม็กซ์เวลล์ อี. แม็กคอมบส์

⁸ เรื่องเดียวกัน, น. 16.

⁹ James W. Dearing and Everett M. Rogers, *Agenda-Setting* (Thousand Oaks, California: Sage, 1996), pp. 6-7.

(Maxwell E. McCombs) และโดนัลด์ แอล ชอว์ (Donald L. Shaw)¹⁰ ที่ศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการกำหนดวาระทางการเมืองให้กับผู้อ่าน

ต่อมาโรเจอร์ และแดริงค์ (Rogers and Dearing)¹¹ ได้เสนอแบบจำลองการกำหนดวาระข่าวสารที่ซับซ้อนมากกว่า ประกอบด้วย การกำหนดวาระข่าวสารจากสื่อมวลชน (Media Agenda) สาธารณะชน หรือประชาชน (Public Agenda) และหน่วยงานหรือองค์กรรัฐ (Policy Agenda) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาในครั้งนี้

โดย โรเจอร์ และแดริงค์ (Rogers and Dearing) เสนอแบบจำลองความสัมพันธ์ของทั้ง 3 วาระในลักษณะซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอยู่ในลักษณะเส้นตรง หรือแบบ "Linear Model" (ผู้วิจัย) ด้วยการอธิบายลำดับขั้นตอนการเกิดขึ้นของวาระโดยเริ่มจากการกำหนดวาระข่าวสารจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) จากนั้นกระจายสู่ประชาชนกลายเป็นวาระสาธารณะ (Public Agenda) และมาเป็นวาระจากภาครัฐ (Policy Agenda) ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของนโยบาย หรือการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับวาระข่าวสารนั้นๆ

ต่อเมื่อมีอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องในฐานะแหล่งข้อมูล และพื้นที่ขนาดใหญ่ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนระหว่างกันได้อย่างไม่จำกัด และไม่จำเป็นที่จะต้องแสดงออกถึงตัวตนที่แท้จริง จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นได้กับแบบจำลองเดิมของ โรเจอร์ และแดริงค์ (Rogers and Dearing)¹² เมื่อมีอิทธิพลของการสื่อสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้อง

ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้จึงประยุกต์แบบจำลองของ โรเจอร์ และแดริงค์ (Rogers and Dearing) มาอยู่ในลักษณะสามเหลี่ยม ซึ่งอาจเรียกว่า "Triangle Model" (ผู้วิจัย) หรืออาจเรียกตามลักษณะการหมุนวนในการทำหน้าที่การกำหนดวาระข่าวสารของแต่ละส่วนเป็นวงกลม คือ "Circle Model" (ผู้วิจัย) ก็สามารถเรียกได้

¹⁰ McCombs E. Maxwell, and Donald L. Shaw, "The Agenda Setting Function of Mass Media," *Public Opinion Quarterly* 2 (Summer 1972):176.

¹¹ James W. Dearing and Everett M. Rogers, op, cit., footnote 9, p. 5.

¹² Ibid., p. 5.

โดยสามารถที่จะอธิบายแบบจำลองในลักษณะใหม่ดังกล่าวได้ว่า จากเดิมที่โอกาสและอิทธิพลในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่ประชาชนโดยทั่วไปไม่สามารถที่จะสัมผัสด้วยตนเองได้โดยตรง ดังนั้นจึงต้องอาศัยการรับรู้ผ่านทางการเปิดรับสื่อชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งในที่นี้คือ สื่อหนังสือพิมพ์ ต่อเมื่อมีอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงพบว่ามีความซับซ้อนในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเกิดขึ้น อิทธิพลและโอกาสในการเป็นผู้กำหนดวาระข้อมูลข่าวสารไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนเสมอไป

อำนาจในการเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสาร เปิดโอกาส และกระจายไปทั่วทุกพื้นที่ ที่สื่ออินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้ และเมื่อพิจารณาเฉพาะประเด็นข้อมูลข่าวสารทางการเมือง อันมีที่มาจากภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) ซึ่งมักเป็นแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทั้งหมด ผ่านทางการนำเสนอของสื่อมวลชน ทั้งในรูปแบบของข่าว บทความ รายงาน บทวิเคราะห์วิจารณ์ และสื่อบ้างๆ จนกลายมาเป็นวาระข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) แล้วจึงผ่านมาสู่การรับรู้ของภาคประชาชน (Policy Agenda) และบ่อยครั้งที่ภาคประชาชนจะกลับขึ้นมาเป็นผู้ทำหน้าที่ในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (Public Agenda) ดังนั้นเมื่อสื่ออินเทอร์เน็ต มีคุณสมบัติเป็นพื้นที่สาธารณะที่เปิดกว้าง โอกาสในการเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองของภาคประชาชนจึงเกิดขึ้น

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ การสื่อสารระหว่างกันของกลุ่มสมาชิก เว็บไซต์พันทิป ห้องราชดำเนินในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องราวความขัดแย้งทางการเมืองในขณะที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล (ช่วงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2549 – วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2549) ซึ่งตรงกับช่วงที่มีความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น ระหว่างกลุ่มที่เคลื่อนไหวเพื่อขับไล่นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร) ที่นำกระแสการขับไล่โดยการเคลื่อนไหวของ นายสนธิ ลิ้มทองกุล และพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และกลุ่มที่เคลื่อนไหวเพื่อให้กำลังใจและให้การสนับสนุนนายกรัฐมนตรี จนเกิดเป็นกระแสการแบ่งพวกแบ่งฝ่ายอย่างรุนแรงและชัดเจนในสังคม ไม่เว้นการแสดงความคิดเห็นผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีการแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจนเช่นกัน

ในเว็บไซต์พันทิป ห้องราชดำเนิน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ มีการแบ่งกลุ่มคนออกเป็น 2 ฝ่ายที่ขัดแย้งกันอย่างชัดเจน คือกลุ่มชบวนการเสรีไทยเว็บบอร์ด นำโดยผู้ที่ใช้นามแฝงว่า “bonny” และกลุ่มรักเมืองไทย ให้กำลังใจนายกฯ นำโดยผู้ที่ใช้นามแฝงว่า “uggie” ซึ่งแต่ละฝ่ายมีสมาชิกในสังกัดตนเอง เพื่อทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน รวมทั้งโพสต์ (Post) ข้อความเพื่อตอบโต้ฝ่ายตรงข้าม

จนกลายเป็นประเด็นที่สื่อมวลชนอย่างหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจ ตีพิมพ์เรื่องราวเกี่ยวกับความแตกต่างทางความคิดเห็นที่ปรากฏในเว็บไซต์ เช่น สกู๊ปหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 (ภาคผนวก ก.) ประเด็นเรื่อง “การเมือง ไชเบอร์” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสำรวจความคิดเห็นด้านความเคลื่อนไหวทางการเมืองในเว็บไซต์ต่างๆ รวมทั้งการเคลื่อนไหวของกลุ่มรักเมืองไทย ให้กำลังใจนายกฯที่ขึ้นปราศรัยเวทีม็อบคาราวานคนจนที่สวนตุ๊กตาริมแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นข่าวในหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันอาทิตย์ที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2549 (ภาคผนวก ก.) เป็นต้น

เหล่านี้จึงถือเป็นการเปิดโอกาสให้กับภาคประชาชน (Public Agenda) สามารถที่จะขึ้นมากำหนดวาระข่าวสารทางการเมือง โดยอาศัยศักยภาพทางด้านการสื่อสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต จนกลายมาเป็นวาระข่าวสารทางการเมืองของภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) หรือหนังสือพิมพ์ได้ ส่งผลต่อรูปแบบของกระบวนการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสาร (To Set Agenda) ที่เปลี่ยนแปลงไป

ไม่เพียงแต่โอกาสในการพลิกกลับของการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชน (Public Agenda) มาเป็นการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) เท่านั้น ภาครัฐเองก็ให้ความสนใจในข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ปรากฏในสื่ออินเทอร์เน็ตด้วยเช่นกัน

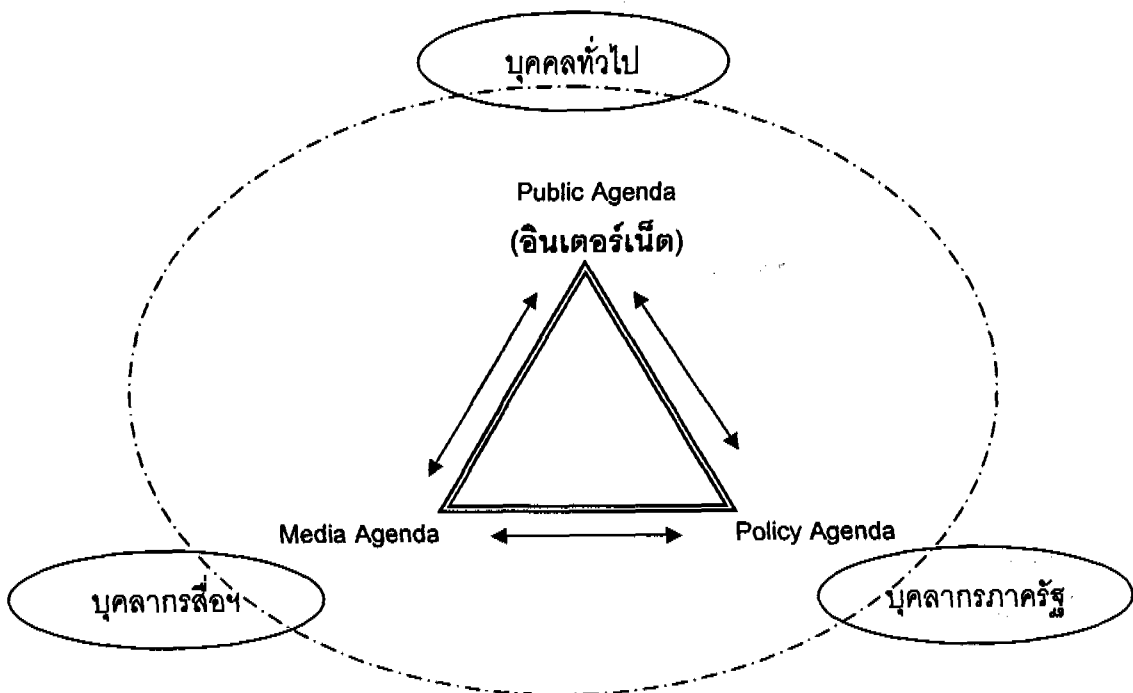
ตัวอย่างเช่น บทความของ พ.ต.อ.ญาณพล ยั่งยืน ผู้บัญชาการสำนักคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ DSI กระทรวงยุติธรรม ที่ปรากฏในเว็บไซต์พันทิป ห้องราชดำเนิน (ภาคผนวก ข.) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีเว็บไซต์ www.pulo.org และเว็บไซต์ www.manusaya.com ในกระหู่วันพุธที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2549 และการเขียนบทความเพื่อขอความร่วมมือให้ดัดพิมพ์ซ้ำ หรือเผยแพร่ข้อความที่เป็นการหมิ่นเบี่ยงสูง ซึ่งมีที่มาจากการลงตีพิมพ์คำสัมภาษณ์ของคุณสนธิ ลิ้มทองกุล ในหนังสือพิมพ์คมชัดลึก ในกระหู่วันอังคารที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2549 เป็นต้น

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการให้ความสนใจ และประเมินความสำคัญให้กับการสื่อสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตของบุคลากร และหน่วยงานจากภาครัฐนั้น ถือเป็นการเพิ่มศักยภาพทางการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต และเปิดโอกาสให้เกิดการพลิกกลับของการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) มาสู่การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชน (Public Agenda) โดยมีสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ

สิ่งที่เกิดขึ้นจากความซับซ้อนในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระหว่าง การกำหนดวาระจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) การกำหนดวาระจากภาครัฐหรือผู้กำหนด นโยบาย (Policy Agenda) และการกำหนดวาระจากภาคประชาชน (Public Agenda) ผ่านทางสื่อ อินเทอร์เน็ต สามารถอธิบายได้จากแบบจำลองในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารดังนี้

ภาพที่ 5.5

แสดงความซับซ้อนในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากการกำหนดวาระของ ภาคสื่อมวลชน (Media Agenda), ภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และ ภาคประชาชน (Public Agenda) เมื่อมีอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้อง

Media Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาค สื่อมวลชน

Policy Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาครัฐ หรือผู้กำหนดนโยบาย

Public Agenda หมายถึง การกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาค ประชาชน

บุคลากรสื่อฯ หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่สื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์ตัวอย่าง 2 ฉบับ) ที่เข้าแสดงความคิดเห็น หรือโพส (Post) ข้อมูลผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต

บุคลากรภาครัฐ หมายถึง บุคคลที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนของรัฐบาล ฝ่ายค้าน หรือองค์กรภาครัฐอื่นๆ ที่เข้าแสดงความคิดเห็น หรือโพส (Post) ข้อมูลผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต

บุคคลทั่วไป หมายถึง บุคคลโดยทั่วไปที่มีความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต และเข้าแสดงความคิดเห็น หรือโพส (Post) ข้อมูลผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต

จากแบบจำลองพบว่าความซับซ้อนในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองนั้น เกิดจากความสามารถในการเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตของบุคลากรซึ่งทำหน้าที่อยู่ในส่วนของการกำหนดวาระต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชน บุคลากรจากภาครัฐ หรือบุคคลทั่วไป โดยความซับซ้อนนั้นเกิดจากการที่บุคคลแสดงออกในการกำหนดวาระมากกว่า 1 บทบาท

ตัวอย่างเช่น การทำหน้าที่สื่อมวลชนของผู้สื่อข่าวเมื่อเขียนข่าวเพื่อตีพิมพ์ลงบนหน้าหนังสือพิมพ์นั้นแสดงว่ากระบวนการในการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) กำลังเกิดขึ้น และในขณะเดียวกันเมื่อผู้สื่อข่าวคนเดิมเข้าไปแสดงความคิดเห็น หรือโพส (Post) ข้อมูล หรือข้อความบางอย่างผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต จากนั้นก็มีการนำข้อความหรือทิศทางที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกท่านอื่นๆ ในเว็บไซต์ มาเป็นประเด็นเพื่อขยายผลในทางการข่าวต่อไป โดยผู้ที่เข้าไปหยิบยกข้อมูลในสื่ออินเทอร์เน็ตออกมานั้น อาจจะเป็นสื่อมวลชนเช่นเดียวกันกับ บุคลากรสื่อฯ ที่เข้าไปแสดงความคิดเห็น หรือตั้งกระทู้ (Topics) ไว้ในตอนต้น หรือไม่ก็อาจจะเป็นผู้มีหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐ หรืออาจจะเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป จึงเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้ความซับซ้อนในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเมื่อมีอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องเกิดขึ้น

จากข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นบุคลากรทางด้านสื่อมวลชน บางท่านให้ข้อมูลที่เป็นการสนับสนุนความซับซ้อนในการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมือง ที่เกิดขึ้นจากการแสดงออกถึงบทบาท (Role Play) ของบุคคลที่แตกต่างกันออกไป โดยเป็นการแสดงบทบาทมากกว่า 1 บทบาทในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่ง กล่าวถึง การแสดงออกถึงบทบาทและสถานะที่แตกต่างว่า

...ในการทำข่าวบางครั้ง ก็ได้รับข้อมูลที่ยังไม่แน่ใจ หรืออาจจะจะเป็นข้อมูลที่เรารู้แล้วว่ามันล่อแหลม ไม่น่าจะลงในหน้าหนังสือพิมพ์ได้ แต่บางทีเราก็คอยากรู้ว่ามันมีข้อมูลเพิ่มเติมอีกไหม หากจะใช้วิธีการถามเพื่อนร่วมงานด้านข่าวด้วยกันก็คงไม่ดี ทางออกคือ การนำข้อมูล หรือข้อความที่ได้มาไปโพสต์ (Post) ลงในอินเทอร์เน็ต เพื่อดูว่าคนอื่น ๆ จะมีข้อมูลมาเพิ่มเติมไหม หรือคนอื่น ๆ จะรู้สึกกับประเด็นนั้นๆ อย่างไร...¹³

การทำหน้าที่เป็นทั้งบุคลากรจากองค์กรสื่อ และการเข้าแสดงความคิดเห็น หรือการเข้าไปตั้งกระทู้ในเว็บไซต์ต่างๆ อย่างบุคคลธรรมดา ย่อมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากการแสดงความคิดเห็น การตั้งกระทู้ หรือการโพสต์ (Post) ข้อความลงในเว็บไซต์ต่างๆ นั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องแสดงตัวตนที่แท้จริง เพียงแค่มีนามแฝง ก็สามารถที่จะเข้าไปให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น หรือทำอะไรในโลกอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดาย ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ความซับซ้อนในการกำหนดวาระข่าวสารเกิดขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการเกิดขึ้นพร้อมกันของ 2 สถานะจากบุคคลเดียว ในช่วงเวลาหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะพยายามสร้างแบบจำลองใหม่ขึ้นในรูปแบบต่างๆ เพื่อใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ในการกำหนดวาระข่าวสารที่เปลี่ยนแปลง และซับซ้อนมากขึ้น แต่ก็ไม่สามารถที่จะตอบคำถามถึงความซับซ้อนในการกำหนดวาระข่าวสารได้อย่างครอบคลุมทั้งหมด เนื่องด้วยความไม่ชัดเจน หรือตัวแปรด้านความโปร่งใสในการแสดงความคิดเห็น (Post) ในสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เรียกกันว่า “ทีมงานกระทู้จัดตั้ง”

¹³ สัมภาษณ์ แหล่งข้อมูลปิด, 10 กุมภาพันธ์ 2549.

การปรากฏข้อมูลเพิ่มเติม (Appearances)

“กระทู้จัดตั้ง” เป็นคำที่ให้ความหมายถึงกระทู้ หรือข้อความแสดงความคิดเห็นในเว็บไซต์ต่างๆ ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากความต้องการแสดงความคิดเห็น หรือความต้องการในการให้ข้อมูลอย่างสุจริตใจ กล่าวคือ เป็นการเข้าโพส (Post) ข้อความเพื่อหวังประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงกันข้าม เพื่อเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือรวมทั้งสร้างผลประโยชน์ และความได้เปรียบในเชิงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้กับฝ่ายตน หรือเพื่อก่อความปั่นป่วนวุ่นวาย โดยเฉพาะกระทู้จัดตั้งที่เกิดขึ้นกับประเด็นทางการเมือง

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ท่านให้ข้อมูลกับผู้วิจัยเกี่ยวกับประเด็นเรื่อง “ทีมงานกระทู้จัดตั้ง” ว่า

...เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในโลกไซเบอร์ ซึ่งลักษณะการทำงานจะทำงานกันเป็นทีม โดยถือว่าเป็นตัวแทนจากพรรคการเมือง หรือนักการเมืองที่ว่าจ้าง เนื่องด้วยเล็งเห็นว่าสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารที่สามารถส่งผ่านข้อมูลไปยังกลุ่มคนจำนวนมาก ได้อย่างมากมายไม่จำกัด รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลที่คนรุ่นใหม่มักใช้ในการสืบค้น ดังนั้นการให้ข้อมูลอันเป็นผลดี หรือผลเสียกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยอาศัยสื่ออินเทอร์เน็ต จึงเป็นประเด็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทางการเมืองให้ความสนใจ...¹⁴

ข้อมูลยืนยันถึงการมีอยู่จริงของการแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่เรียกว่า “กระทู้จัดตั้ง” นั้น จัดได้ว่าเป็นภัยร้ายทางข้อมูลที่แผ่มาจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งในประเด็นนี้สื่อมวลชนเองก็ให้ความสนใจเช่นกัน

การตีพิมพ์สื่อบทความเรื่อง “ปฏิบัติการกลบเสียงสนธิ ส่ง SMS ถล่ม – ยึด PANTIP” ของหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (ในเครือมติชน) ในฉบับรอบวันพฤหัสบดีที่ 9 – วันอาทิตย์ที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 เป็นการชี้ชัดถึงอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อการกำหนดวาระข่าวสารของภาคสื่อมวลชน รวมทั้งเป็นการยืนยันข้อมูลความเชื่อเรื่องของ “กระทู้จัดตั้ง” ได้เป็นอย่างดี โดยมีเนื้อหาดังนี้

¹⁴ สัมภาษณ์ แหล่งข้อมูลปิด, 24 มีนาคม 2549.

...เชื่อหรือไม่ รถข่าวและรถถ่ายทอดสดของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 อสมท ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ รวมถึงรถข่าวของช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 3 รวมถึงสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จอดพริตบนถนนราชดำเนิน นักข่าวทุกช่องชนกันมาเต็มอัตราศึก เพื่อรายงานข่าวการประชุมของกลุ่มกู้ชาติที่นำโดยนายสนธิ ลิ้มทองกุล เจ้าของ น.ส.พ. ผู้จัดการ แต่ปรากฏว่าสิ่งที่เกิดบนถนนราชดำเนินแทบไม่ปรากฏบนจอทีวี หรือหากจะปรากฏก็เป็นช่วงเวลาสั้นๆ ข่าวของไอทีวีกลายเป็นเรื่อง ตำรวจไม่ยอมจับมือเดอรัชด์ชิง ในขณะที่ข่าวสารบนเว็บไซต์พันทิป ได้ะข่าวราชดำเนินถูกยึดครองโดยนักได้กระทุ้งสังกัตพรรคไทยรักไทย ยิ่งในช่วงวันเสาร์ที่ 4 ต่ออาทิตย์ที่ 5 ก.พ. ฝ่ายต่อต้านสนธิประกาศชัยชนะเหนือได้ะข่าวราชดำเนิน ทุกกระทุ้งถล่มสนธิและพรรคประชาธิปัตย์อย่างแหลกกลาญ ไม่มีขึ้นดี จนมีการตั้งคำถามผ่านเข้ามาในเว็บว่า "เกิดอะไรขึ้น ?"

1. ทำไมกระทุ้งต่อต้านคุณสนธิในราชดำเนินจึงมากผิดปกติ มากจนผิดความเป็นธรรมชาติ
 2. ทำไมกระทุ้งในราชดำเนินจึงแทบจะไม่มีกระทุ้งขึ้นชมฝ่ายค้านบ้างเลย ปชป.ถูกเหยียบแทบติดดิน
 3. สังเกตผลโหวตที่ผ่านมาในราชดำเนิน ทรท. ดีหมด ถูกหมด ใจคนที่หลากหลาย ไม่เห็นหน้าค่าตากัน แต่โหวตตรงกันได้มากมายขนาดนี้
- นี่คือปรากฏการณ์ยึดราชดำเนินของผู้พิทักษ์ ทักษิณและไทยรักไทย เช่นเดียวกับการส่ง SMS ผ่านเข้าไปในรายการโทรทัศน์ ฝ่ายนิยมทักษิณ จะกดส่ง SMS ถัดสนธิและประชาธิปัตย์อย่างถี่ยิบ รวากับมีขบวนการบล็อกความเห็นที่แตกต่างอย่างเป็นระบบ ข้อความที่ซ้ำๆ มักจะตอกย้ำว่า ไม่เอาทักษิณเป็นนายกฯแล้วจะเอาใคร หรือทักษิณเหมาะสมที่สุด หรือขอเป็นกำลังใจให้นายกฯทักษิณ หรือ สนธิด่านายกฯเพราะเสียผลประโยชน์ นี่คือนเกมที่ฝ่ายนิยมทักษิณรุกรบได้รวดเร็วและเป็นระบบที่แข็งแกร่ง.....¹⁵

¹⁵ "ปฏิบัติการกลบเสียงสนธิ ส่ง SMS ถล่ม - ยึด PANTIP," ประชาชาติธุรกิจ

บทความดังกล่าวข้างต้นถือเป็นการสะท้อนถึงอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีต่อกระบวนการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองทั้งจากภาคสื่อมวลชนเอง (Media Agenda) และจากภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย (Public Agenda) ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นถึง “วาระซ่อนเร้น” (Hidden Agenda) ที่แฝงมากับวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชน (Public Agenda) ผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างดีอีกด้วย

เมื่ออิทธิพลของการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชนผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นที่ยอมรับว่ามีอยู่จริง และที่งานกระทุ้งจัดตั้งเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่ามีอยู่จริงเช่นกัน สิ่งเดียวที่จะทำให้มนุษย์ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเกิดโทษน้อยที่สุด นั่นคือ ความรอบคอบและความมีสติในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะผู้ใช้ที่ทำหน้าที่หรือมีอำนาจหน้าที่ในการชี้นำประเด็นทางสังคม (Priming) อย่างสื่อมวลชนแล้วนั้น ควรที่จะพึงระวังผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากอิทธิพลของการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองจากภาคประชาชนผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต โดยยึดมั่นจริยธรรม และรักษาไว้ซึ่งจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ กำหนดประเด็นเฉพาะข่าวสารทางการเมือง หากมีการศึกษาในวาระข่าวสารด้านอื่นๆ เช่น สังคม หรือ เศรษฐกิจ จะทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
2. การวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์กลุ่มตัวอย่าง 2 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รวมทั้งการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้สื่อข่าวสายการเมือง และบรรณาธิการข่าวการเมือง รวม 4 ท่าน หากมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาถึงความสอดคล้องกันของการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน (Media Agenda) ภาครัฐหรือผู้กำหนดนโยบาย (Policy Agenda) และภาคประชาชน (Public Agenda) เมื่อมีอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วพบว่า ยังคงมีประเด็นในการกำหนดวาระข่าวสารที่มีความเกี่ยวเนื่องกันกับอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่น่าสนใจอยู่อีกมาก เช่น ประเด็นเรื่องของวาระซ่อนเร้น (Hidden Agenda) ในการกำหนดวาระข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น